

MÜFETTİŞLERİN HAZIRLADIKLARI DİSİPLİN SORUŞTURMA RAPORLARINDAN DOLAYI SORUMLU TUTULABİLİRLİĞİ SORUNU

(The Issue Of Holding The Inspectors Accountable For Disciplinary Proceedings Reports Prepared By Them)

Prof. Dr. Ender Ethem ATAY¹

ÖZ

Kurum ve işyerlerinde çalışma barışı ve düzenin sağlanması için önceden belirlenmiş normatif düzenlemelere ihtiyaç vardır. Bunların aksine davranılması veya çiğnenmesi durumunda disiplin yaptırımları öngörülmemiştir. İdarelerin kamu hizmetlerini gerektiği gibi yürütebilmeleri için disiplin kuralları ve yaptırımlarına ihtiyaçları bulunmaktadır. Söz konusu yaptırımlar maddi ve şekli içeriğe sahiptir. Disiplin soruşturmasıyla soruşturmacı/müfettiş disiplin suçuna ilişkin fiilin işlenip işlenmediğini önceden belirlenmiş usuller uyarınca raporunda belirtir. Bu rapor tek başına icraîlik niteliği taşımaz.

Raporun tarafsızlığı söz konusu değilse, soruşturmacının sorumluluğu söz konusu olmaz. Danıştay kararları da bu yöndedir. Disiplin soruşturmasının konusu fiil ceza kovuşturmasına da konu edilmişse, ceza davasının beklenilmesi, disiplin cezasının verilmesini imkânsız kılmıyorsa, soruşturmacı tarafından öngörülebilir. Bu yöndeki bir kanata ulaşma soruşturmacıyı/müfettişi sorumlu tutmak için yeterli değildir.

Anahtar kelimeler: Disiplin Suç ve Cezası, Disiplin Soruşturması, Soruşturma Raporu, Hazırlık İşlemi, Soruşturmacının/Müfettişin Sorumluluğu

ABSTRACT

There must be normative predetermined regulations in intuitions and workplaces to provide labor peace and order. In the case of any violation of these regulations or any action against these regulations, disciplinary sanctions are imposed. The administrative staff needs these disciplinary sanctions and regulations to carry out the public service as

1 Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuk ABD Öğretim Üyesi, enatay@gazi.edu.tr

required. These sanctions consist essential and formal elements. With the disciplinary investigation, the inspector investigates the action according to the predetermined procedures and examines the action whether there is any violation of discipline rules or not. At the end of this investigation, the inspector presents results with the report. This report hasn't got any operational specialty.

There isn't any responsibility of the inspector if the report doesn't bilateral. The decisions of State Council approve this acception. If the action which violates the discipline rules, is a crime at same time and criminal investigation prevents application of disciplinary sanction, the disciplinary investigation or the application of the disciplinary sanction can be postponed by the inspector, until the result of criminal investigation. This postponing decision of the inspector doesn't sufficient to be held responsible.

Keywords: Disciplinary Crime and Punishment, Disciplinary Investigation, Investigation Report, Preparation Process, Responsibility of the Inspector.

GİRİŞ

Latince “*disiplina*” kökünden türetilen ve Fransızca “*discipline*” kelimesinden dilimize giren disiplin kelimesi hukuki anlamıyla bir kurum veya işyerindeki toplum ve çalışma barışı ve düzeninin sağlanmasını, hizmetlerin iyi ve önceden belirlenmiş, bilinen standartlara uygun yürütülmesini amaçlayan normatif düzenlemeleri savaştıran, bozan, çığneyen veya tehdit eden tutum ve davranışların yaptırımıdır. Bir başka deyişle disiplin, topluluk veya kurumda hizmetlerin iyi yürütülmesini sağlayan yaptırıma tabi kılınmış maddi ve şekli kurallar manzumesidir. Disiplin kuralları kamu hizmetlerinin yürütülmesi ve kamu yararının sürekliliğini sağlamaya yönelik önceden belirlenmiş, ilgilileri açısından uyulması zorunlu, yapmayan, yasaklamaları çığnenmesi durumunda faillerinin yaptırımla tecziyesidir. Disiplin cezası kamu görevlileri ve memurların görev ifa ettikleri kurum veya kuruluşdaki kurum düzenini diğer ast ve üsleri ya da hizmetten yararlanan ilişkilerindeki bozucu davranışlarının yaptırımıdır. “...*Disiplin cezaları, kamu görevlilerinin mevzuata, çalışma düzenine, hizmetin gereklerine aykırı eylemlerine karşı düzenlenen idari yaptırımlardır.*”²

Disiplin suç ve bu fiillere uygulanacak cezalar aracılığıyla ilgili, yasal ve konumu uyarınca ifa edeceği görevini gerektiği ölçüde ve hizmetlerini en iyi, en üst düzeyde yürütür. Disiplin hukuku anlamında kamu görevlisi ve memurlar ifa edilen kamu hizmetlerini yasallık, kanun önünde eşitlik ve hizmetin gereklerine uygun bir tarzda, hiyerarşik düzenin gereklerine

2 Dan.12.D., 26.12.2006, E.2003/3174, K.2006/6690.

riayet etmek suretiyle, konum ve statüsünün değerlerini yüceltip, korurlar. Bu anlamda 657 sayılı DMK'nun 124/2. Maddesindeki "*kamu hizmetlerinin gerektiği gibi yürütülmesi amacıyla*" ifadesi, disiplin cezalarının amacı ve disiplin suçlarının varlık sebebini belirtmektedir. Yasal düzenlemeden hareketle disiplin cezalarının verilmesinin gerekçeleri: Mevzuatın memurlara yerine getirmeleri anlamındaki yükümlülüklerini gerek yurtiçinde ve gerekse yurtdışında yerine getirmemek (DMK, mad. 6, 7, 8, 11); mevzuatça öngörülen uyulması zorunlu şeyleri yapmamak (DMK, mad. 26-31) ve nihayet mevzuatın yasakladığı (menettiği) işlerinden bir veya birkaçına dayandırılır.

Anayasa Mahkemesi'nin kararlarına göre disiplin suç ve cezaları Anayasanın 38. maddesi kapsamında değerlendirilir ve disiplin suç ve cezalarının da "kanun" niteliğini taşıyan düzenlemelerle konulması gerekir: "*Genel olarak disiplin cezaları kamu görevi ile ilgili bir ceza türü olarak benimsenmektedir. Anayasa'nın 38. maddesinde idari ve adli cezalar arasında bir ayırım yapılmamış, ayrıca ceza yerine geçen güvenlik önlemleri de madde kapsamına alınmıştır. Buna göre, disiplin cezaları Anayasa'nın 38. maddesi kapsamındadır.*"³ Anayasa Mahkemesi kararı dikkate alındığında kanun dışındaki düzenleyici işlemlerle örneğin yönetmelikle ceza konulamaz.

Kamu hizmetlerinin belli bir düzen içerisinde yürütülmesinin sağlanması ve korunması için bu hizmetin yürütülmesinde görevli personelin, bu düzeni bozan ve disiplin suçu oluşturan eylemlerine karşı getirilen yaptırımlar, disiplin hukuku kuralları ile düzenlenirken disipline konu suçlar ve bunlara uygulanacak cezalar belirlenmiştir. Disipline aykırı olduğu iddia edilen bir fiilin varlığının kesin delillerle sübute erdiği sonucuna varılarak cezalandırma aşamasına gelmesi bu konuda yürütülecek bir soruşturmaya ortaya konulacaktır. Disiplin hukukunda önemi yadsınamayacak olan soruşturmaların, yapılışı ve usulüne ilişkin ayrıntılı düzenlemeler de yapılmıştır.⁴

Disiplin soruşturması, soruşturmacı olarak tayin edilen kimsenin bu konuda resmi olarak görevlendirilmesi, yani soruşturma emri verilmesi ile başlar. Soruşturma emri, soruşturma onayı düzenlenmesi suretiyle verilir. Danıştay, usulüne uygun bir soruşturma emri verilmeden disiplin cezası verilmesini iptal nedeni teşkil eden bir usul sakatlığı saymaktadır: "*disiplin soruşturması yapan kişinin yetkili merciler tarafından bu iş için görevlendirilmiş olması gerekli bulunmaktadır.*"⁵

Kıscası genel anlamdaki ifadesiyle somut bir olay açısından ilgili

3 AYM, 4.4.1991, E.1990/12, K.1991/7, **AYMKD**, Sayı. 27/1, sh. 239-240.

4 Dan. 8. D., 13.6.2012, E:2010/4870, K:2012/5019.

5 Dan. 10. D, 14.1.1985, E. 1984/492, K. 1985/10, **Dan.Der.**, Sayı. 60-61, sh. 449.

mevzuata uygun bir biçimde disiplin inceleme-soruşturmasına yetkili amirin müstakilen disiplin suçunun mevcudiyetine yönelik tespitin yapılmasına ilişkin onayı ile başlanması esastır. Bu kapsamda disiplin cezaları bir soruşturma sonucu uygulanacak yaptırım kategorisine giren birel idari işlemlerdir. Disiplin suçunun işlenip işlenmediği, işlenmiş ise hangi zaman aralığında, ne şekilde, kim tarafından ve ilgilinin sorumluluk derecesinin tayini çoğu zaman bir disiplin soruşturması sonucunda tespit edilir.

Soruşturma yetkisine sahip disiplin amiri, vereceği soruşturma emrinde, soruşturmanın objektif yürütülmesi ve hukuki belirlilik ilkesi uyarınca; soruşturma konusunu oluşturan fiili ve kimin hakkında soruşturma yapılacağını açıkça belirtmelidir. Soruşturma emrinde fiilin ne olduğu ve sınırları açıkça belirtilmelidir. Çünkü soruşturma sırasında soruşturma onayı verilen fiilden tamamen farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında, yeniden soruşturma onayı alınması gerekir. Fiilin kim tarafından işlendiği henüz belli değil ise, yine soruşturma emri verilebilir. Ancak soruşturma sırasında fiilin kim tarafından işlendiğinin belirlenmesinden sonra soruşturmanın sürdürülebilmesi için, soruşturmacının, disiplin amirinden yazılı onay alması gerekir.

İdarece yapılan disiplin soruşturmalarında öncelikle “İnceleme ve Araştırma” söz konusu olur. İdare disiplin suçu isnat edilen memur hakkındaki isnadın gerçek olup olmadığını memurun fiilinin bir disiplin soruşturmasına gerek duyulacak delil ve emarelerin bulunup bulunmadığına bu yol ile karar verebilir.

Danıştay’ın da belirttiği üzere; *“disiplin suçlarıyla ilgili soruşturma yapılmasından amaç, olaylarla, kanıtlarının, suçun işleniş koşulları, oluş biçimi, sonuçları ve ilgililerin kişisel durumları göz önünde tutularak yansız bir biçimde incelenip değerlendirilmesi ve böylece cezalandırma yönünden sağlıklı bir sonuca ulaşılmasıdır.”*⁶ Soruşturmanın amacı; disiplin suçu teşkil ettiği ileri sürülen fiil ve bu fiili işlediği iddia edilen kişi hakkında her türlü araştırmayı yaparak sorumluluğun belirlenmesidir.

I. DİSİPLİN SUÇLARINDA, SORUŞTURMANIN YÜRÜTÜLMESİ ŞEKLİ

Disiplin suçlarında, soruşturmanın yürütülmesi şekli konusunda, 657 sayılı DMK’nda açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Soruşturma yöntemine ilişkin bazı hususlar, kamu kurum ve kuruluşlarının teftiş kurulu tüzük ve yönetmeliklerinde yer alır.⁷

6 Dan. 8. D, 25.10.1978, E. 1977/3246, K. 1978/6317, **Dan.Der.**, Sayı. 34-35, sh. 382.

7 Örneğin Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği’nin “Disiplin Soruşturması” başlıklı III bölümü, Türkiye Radyo-Televizyon

Disiplin soruşturması, disiplin cezası vermeye yetkili amir tarafından açılır. Yetkili amir soruşturmayı bizzat yapabileceği gibi görevlendireceği soruşturmacılara da yaptırabilir. Bu husus Danıştay'ın kararlarında da kabul görmektedir. Yine Danıştay'ın istikrar kazanmış görüşüne göre soruşturmacının hakkında soruşturma yaptığı memurdan daha üst veya eşit rütbede olması gerekir.⁸

İdari soruşturmanın amacı, memur hakkındaki zan veya iddia-ya konu olan olayların tüm açıklığı ile ortaya çıkarılması, bir disiplin suçu mevcut ise fail -ya da faillerin- şüpheye yer bırakmayacak şekilde belirtmesi ve ilgililerin idari, hukuki, cezai sorumluluklarının ortaya konulmasıdır. Herhangi bir disiplin cezasına konu edilen olayın aydınlatılabilmesi için olayın mahiyetine göre belgelerin incelenmesine olayla ilgili kimselerden bilgi alınması sanık ve tanıkların dinlenmesi gereklidir.

Soruşturmacı(lar) olura konu edilen soruşturmayı ilgili mevzuatın usul ve esasa yönelik düzenlemelerine uygun bir şekilde tamamlandıktan sonra; soruşturmayla ilgili tespit, değerlendirme ve kanaatlerini bir rapor halinde sunar.

II. SORUŞTURMA RAPORU

Genel bir ifadeyle **soruşturma raporları**: “Teftiş ve soruşturmaya konu personel ile suçu işlemiş olan memur olmayan şahısların ceza veya disiplin suçu niteliğindeki tutum ve eylemlerini işlem olarak yapılan adli ve idari soruşturmalar sonucunda düzenlenen raporlar” olarak tanımlanabilir.

Soruşturma raporuna ilişkin örnek bir yasal düzenleme olarak alınan Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nde “Soruşturma Raporu” 25. Maddede konuya ilişkin diğer yasal düzenlemelerle paralellik gösteren bir tarzda düzenlenmiş olup, bu maddeye göre; *“Soruşturma, kurum personelinin kanun, tüzük ve yönetmeliklerle yasaklanmış suç veya kusur niteliğindeki ceza ve sorumluluklarını gerektiren olay, işlem ve davranışları hakkında yapılan inceleme ve araştırmalardır. Bu inceleme ve araştırmalar sonunda soruşturma raporu düzenlenir.”*

Mezkûr Yönetmeliğin “Soruşturma Raporunun Düzenlenmesi” başlıklı 26. Maddesine göre; *“Soruşturma raporu; a) İşin gelişi, b) Konusu, c) Yapılan inceleme ve araştırma, d) Delillerin tartışma ve değerlendirilmesi, e) Sonuç, bölümlerine ayrılarak düzenlenir.*

a) İşin gelişi: Bu bölüme, soruşturma emirleri, tarih ve sayısı yazılır.

Kurumu Teftiş Kurulu Yönetmeliği vs.

8 Örneğin bkn. Dan. 12. D., 26.09.2013, E.2010/5479 , K.2013/6665.

b) *Konusu: Bu bölümde, soruşturmaya konu olay, işlem ve davranışlar kısa ve özlü biçimde açıklanır.*

c) *Yapılan inceleme ve araştırma: Bu bölümde soruşturma emri ekleri ve elde edilen delillerin inceleme sonuçları ile araştırmaların, alınan ifade ve savunmaların esaslı noktalarına yer verilir.*

d) *Delillerin tartışma ve değerlendirilmesi: Bu bölümde elde edilen deliller ile alınan ifade ve savunmalar karşısında soruşturma konusu, geniş bir görüş açısı içinde değerlendirilerek mantık ve her türlü mevzuat süzgecinden geçirildikten sonra açık ve kesin biçimde ortaya konur.*

Sabit olan fiiller mevzuat karşısında nitelendirilir, bunların kimler tarafından nasıl ve hangi sebeplerle yapıldığı, aralarındaki illiyet bağı açık ve kesin bir biçimde gösterilir, bu fiillerden bir zarar ortaya çıkmışsa mahiyeti açıklanır. Hafifletici veya ağırlaştırıcı sebepler varsa belirtilir.

e) *Sonuç: Önceki bölümde oluş şekilleri, sebepleri ve sonuçları çeşitli yönleri ile ortaya konan suç ve cezaya konu fiilleri işleyenler, bu fiillerden her birinin suç tanımları, bu tanımlara göre uygulanacak cezalar, gerekiyorsa bilgi verilecek veya duyuru yapılacak makam ve merciler, tespit edilmişse zararın kimlere ödettirileceği bu bölümde gösterilir. Varsa hafifletici veya görev ağırlaştırıcı sebepler dikkate alınarak, alt veya üst ceza önerilir.*

İlgili personelin görevinin veya görev yerinin değiştirilmesi gibi idari işleme gerek görülürse, ayrıca belirtilir.

Soruşturma raporları en az iki nüsha olarak düzenlenir ve Başkanlığa verilir. Başkanlık gerekli işlemleri yaptıktan sonra raporun aslını Genel Müdür'e sunar. Genel Müdür'ün vereceği talimata göre ilgili ünitelere gönderilir.

Raporun ikinci nüshası Başkanlıkta saklanır. Rapora eklenen belgeler müfettiş tarafından mühürlenerek onaylanır."

Hükümleri öngörülmüştür.

Konuya ilişkin yasal düzenlemelerde benzer hükümler yer almaktadır.⁹

Yasal düzenlemelerde de ifadesini bulduğu üzere soruşturmalarda, sağlıklı ve tutarlı bir sonuca ulaşmak için soruşturma konusu fiilin hukuki unsurlarının açık ve ayrıntılı bir şekilde belirlenmesi, sanığın lehindeki ve

9 Benzer düzenlemeler disiplin soruşturması yapan diğer kamu kurum ve kuruluşlarının mevzuatlarında da yer almaktadır. Örneğin 30/05/1999 tarihli ve 23710 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Adalet Bakanlığı Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Yönetmeliğinin uygulanmasını gösteren Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü'nün 01/01/2006 gün, Sayı: B.03.0.CTE.0.00.22.00 / 10.06.02/ 6 ve Konu: Disiplin Suç ve Cezalarına Ait Esaslar hakkında genelgesi, Genelge N0:50.

aleyhindeki bütün kanıtların toplanması, raporda belirtilmesi ve değerlendirilmesi şarttır. Bu şart geniş anlamda hukuk devleti ilkesinin gereklerinden biri olan anayasal bir hüküm ve tarafı olduğumuz AİHS’inde de düzenleme konusu yapılmış “*adil yargılama*” ilkesinin bir sonucudur.

Soruşturma tamamlandığında bir soruşturma raporu hazırlanır. Soruşturma raporuna, soruşturma onayının açıklanması ile başlanır. Bu kısımda soruşturma emrini veren makam, soruşturma emrinin tarih ve numarası, daha sonra da soruşturmanın konusu, soruşturulanın kimliği, suç tarihi, soruşturmaya başlama tarihi ve soruşturmanın sona erdiği tarih belirtilir. Bir başka deyişle raporda; incelenen ve soruşturulan konuyla ilgili fiil ve durumların ne olduğu, bunların ilgili mevzuattaki karşılığı açık şekilde belirtilir.

Daha sonra soruşturma sırasında yapılan işlemler (alınan ifadeler, toplanan deliller, sanığın çalışma ve hal durumu, savunma özeti gibi) açıklanır. Raporda itham edilen kişinin leh ve aleyhteki tüm kanıtlar, özlük ve disiplin durumu değerlendirilir. Sonucu etkilemeyecek gereksiz açıklamalara girilmez. Raporun bütün soruşturma konularını kapsayacak nitelikte olmasına özen gösterilir. Yapılan incelemeler eksiksiz şekilde aktirilir, konulara objektif bir tutumla yaklaşılır, getirilen teklifin sebep ve hukuki dayanakları açıkça belirtilir. Raporda bir önceki bölümün bir sonraki bölümü açıklayıcı ve geliştirici nitelikte olmasına, bölümler arasında uyum bulunmasına dikkat edilir. Kullanılan yasal ve mesleki deyim ve kelimelerin seçimi ve kullanılmasında isabetli ve özenli davranılır. Türk Ceza Kanunu’nda suç olarak nitelendirilen terimlere gerekmedikçe yer verilmez. Nihayet soruşturmacının, hakkında inceleme ve soruşturma yaptığı ilgisine, inceleme ve soruşturmanın sonucu hakkında yorum yapılmamalı, ilgilinin leh ve aleyhindeki tüm delilleri toplamasına özen gösterilmelidir.

Raporda soruşturma konusu olayın hukuki yönü de tartışılır. Soruşturma raporu ve dosya bir üst yazı ile dizi pusulasına bağlanarak soruşturma emrini veren makama sunulur.

Yukarıdaki açıklamaları bir bütün olarak değerlendirdiğimizde, soruşturma raporunda sonuç çıkarmadan anlaşılması gereken: disiplin suçunun işlenip işlenmediği, işlenmişse ilgili mevzuattaki hangi hükmün (madde, fıkra ve bend olarak) çiğnendiği konusundaki kanaat gerekçeli olarak belirtilmesidir.

Disiplin cezası verilmesi gereken bir durumda sanık hakkında önerilen cezanın ne olduğu, sonuç ve teklif kısmında açıkça belirtilmek suretiyle rapor tamamlanır. **Bir başka deyişle** soruşturma raporlarının sonuç bö-

lümünde yer verilmesi gereken hususlar; hakkında soruşturma yapılan kimsenin idari, hukuki ve cezai sorumluluk durumlarıdır. Zira disiplin suçunu oluşturan bir fiil çeşitli hukuk kurallarını ihlal edebilir. Eğer şartlar mevcut ise idari, hukuki ve cezai olmak üzere 3 tür sorumluluk da söz konusu olur. Özetle **soruşturma raporlarının sonuç, kanaat ve teklif bölümünde**; her iddianın teker teker kesinlik kazanıp kazanmama durumları ile ihlal edilen yasa maddesi ve yasal karşılığı gösterilerek "...sonuç ve kanaatine ulaşıldığından..." denilerek teklif alt başlığı açılır. Teklif alt başlığında ise hakkında işlem yapılan ve teklif getirilecek soruşturulan için;

- a) Disiplin Yönünden,
- b) İdari Yönden,
- c) Mali Yönden,

alt başlıkları açılarak ihlal edildiği kesinlik kazanan eylemlerin yasal karşılıkları teklif olarak önerilir.

Tekrarlamak gerekirse soruşturma raporunda yapılan soruşturma sonucunda, mevcut bilgi, belge ile ifadelerin bir arada değerlendirilmek suretiyle iddia konusu eylemin disiplin suçu oluşturup oluşturmadığı, disiplin suçunu oluşturması halinde ilgili mevzuata göre hangi tür disiplin cezasını gerektirdiği belirtilir.

III. SORUŞTURMACININ SORUŞTURMA RAPORUNDAKİ ÖNERİLERİNİN NİTELİĞİ

Soruşturma kapsamında soruşturmayı yürüten müfettiş(ler) söz konusu edilebilecek **idari sorumluluğun varlığı halinde**; soruşturulanın mevzuatın emrettiği hususları yapmadığı, sorumlulukları yerine getirmediğinden bahisle yasal anlamda öngörülen bir disiplin suçu işlediği tespitiyle disiplin cezası ile tecziyesi amaçlanır. **Soruşturmacı soruşturma sürecindeki bilgi ve belgelerden hareketle bir disiplin suçunu sabit görürse**, bu bölümde mevzuatça belirlenen disiplin suçlarından hangisine soruşturulanın iş ve/veya işlemlerinin ya da tutum ve davranışlarının uygun düştüğünü tanımlayarak, uygulanacak disiplin cezasını kanunsuz ceza olmaz ilkesine uygun olmak üzere belirler.

Kuşkusuz ki, **soruşturmacının bu tanımlaması, öneri niteliğinde olup, disiplin cezası vermeye yetkili amir ve kurulları bağlamaz**. Soruşturma raporları, niteliği itibariyle ilgili kişiler üzerinde hukuki bir netice doğurmaz. Bunlar hazırlık işlemi niteliğinde olup bağlayıcılıkları doğaları itibariyle mümkün değildir. Soruşturma süreci iki evreden oluşur. İlk evresinde müfettiş inceleme, değerlendirme ve nitelendirme yaparak soruşturmaya konu olayın objektif tanımı ve fotoğrafını verir. Bu ilk evre-

de ilgilisi hakkında bir sonuç doğmamıştır. İkinci evrede ilgilisi hakkında hüküm ve sonuç doğuran karar aşaması bahse konu olur. **Soruşturma raporları öğreti ve Danıştay kararlarında açıkça ifade edildiği üzere tek başına dava konusu edilemeyen idarenin bir işlemidir. Teknik anlamda hazırlık işlemi kategorisine dâhildir.**¹⁰

10 Danıştay'ın aksi yönde kararlarına seyrekte olsa rastlanılmaktadır. Örneğin: "Hukuk âleminde idarenin değişiklik, yenilik doğuran irade açıklamaları şeklinde genel ifadesini bulan "idari işlem"ler, Anayasal sınırlar içinde "görev ve yetki"lere haiz olan idarenin yükümlülüklerini yerine getirme ve özellikle kamu hizmetlerini görebilmeye sahip olduğu başlıca vasitalardan biridir. Kişilerin hukuksal durumlarının, statülerinin belirlendiği idare hukuku alanında bu statülere giriş ve çıkış hep idari işlemler vasıtasıyla olmaktadır. Yasal bir tanımlı olmayan, idari işlemin nitelikleri öğretisi ve idari yargı kararlarıyla belirlenmektedir. Buna göre bir tasarruf veya kararın idari işlem sayılabilmesi için bunun bir kamu kurumunca ya da idare örgütü içinde yer alan bir idari makamca verilmiş olması ve idarenin idare hukuku alanında gördüğü idari faaliyetlerle ilgili bulunması gerekir. Diğer bir deyişle idarece kullanılan yetki ile serdedilen kamusal irade, etki ve sonuçlarını idare hukuku alanında göstermelidir. İdari işlemlerin genel kabul görmüş temel nitelik ve özellikleri olarak tek yanlılık, kanunilik ve uygulanabilirlik olarak sıralanabilir. İdari yargı yerinde iptal davası açılabilmesi için idari işlemin kesin ve yürütülebilir olması zorunludur. Kesin ve yürütülebilir bir işlem deyimi; işlemin tamamlanması için gerekli idari usul kuralları uygulanarak yetkili kamu görevlisi veya görevlileri tarafından imzalanan, bu durumu ile uygulamaya konulan ve kendi başına hukuki sonuçlar doğuran, idarenin tek tarafı ve buyurucu gücüne dayanan işlemleri ifade etmektedir. İdari işlemin kesinliği; işlemin uygulanmaya hazır, tamam bir işlem olduğunu göstermektedir. İdari işlemin yürütülebilirlik özelliği ise; kamu gücü ve kudretinin üçüncü kişiler üzerinde, ayrıca bir başka işlemin varlığına gerek olmaksızın, doğrudan doğruya çeşitli hukuki sonuçlar doğurmak suretiyle etkisini gösterdiği işlemlerdir.

Dosyanın incelenmesinden; Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğünde Eğitim Uzmanı olan davacının Personel Genel Müdürlüğü'nde Daire Başkanlığı görevini yürüttüğü döneme ilişkin yapılan inceleme sonucu düzenlenen raporda; davacının Daire Başkanı olarak beş usulsüz geçici görev erteleme onayı teklifine paraf imzası ile iştirak ettiği, ayrıca bu kişilerden birisine paraf imzası ile olumsuz cevap verdiği halde, aynı kişinin geçici görevinin ertelenmesi onayını paraf ettiği gerekçesi ile altı kez kınama cezası ile cezalandırılması ve kamu hizmetinin şaibeden uzak, etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi, sağlık hizmetinin ve personelin dengeli dağılımının tayini için bir daha yöneticilik görevi verilmemek üzere görevinden alınması teklifinin getirildiği, teklif doğrultusunda kınama cezası verildiği ve önce Daire Başkanlığı görevinden A.P.K. Uzmanlığına daha sonra da A.P.K. Uzmanlığı görevinden Eğitim Uzmanlığına atandığı, 9.10.2003 tarihinde başvuruda bulunarak 27.10.1999 günlü ve 50/11, 33/7 sayılı müfettiş raporunda yer alan "bir daha yöneticilik görevi verilmemek üzere görevinden alma ve kınama cezası" teklifinin kaldırılmasını istediği, başvurunun reddi üzerine davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Kamu görevini yürüten kişiler hakkında düzenlenen raporlarda getirilen teklifler bağlayıcıdır. Bu kişilerin yöneticilik görevine getirilmelerinde ya da buldukları yöneticilik görevlerine devam edip edemeyecekleri ile ilgili raporda yer alan öneriler dikkate alınmak zorundadır. Yönetici olan bir kişinin müfettiş raporunda getirilen teklif doğrultusunda yöneticilik görevinden alınmasından sonra, bir daha yöneticilik görevi verilmeme teklifi yer almışsa, yeniden yöneticiliğe atanmaması konusunda yeni bir işlem tesisine ihtiyaç bulunmamaktadır. İdare, o kişinin hizmetine ihtiyaç duysa bile raporda yer alan teklifi dikkate alarak yönetici olarak atamayacaktır. Bu nedenle, hakkında düzenlenen bir müfettiş raporunda, "bir daha yöneticilik görevi verilmemek üzere görevden alınma" teklifi getirilen bir kişinin kamu görevini yürüttüğü sürece yöneticilik görevine getirilemeyeceği için getirilen teklif nedeniyle menfaati de doğrudan etkilenmektedir.

Uyuşmazlık konusu olayda, davacı hakkında getirilen teklif doğrultusunda görevinden alınmış ve ceza uygulanmıştır. Davacının kamu görevi süresince bir daha yöneticilik görevine getirilmesine yasal olanak yoktur. Ancak; idari yargı yerlerinin, getirilen teklifin, hukuka uygun olup olmadıkları yönünden inceleme yetkileri bulunmaktadır. Bu durumda, dava konusu işlemin hukuki sonuçları göz önüne alındığında, bu işlemin kesin ve yürütülebilir bir işlem olduğu ve dolayısıyla iptal davasına konu edilebileceği anlaşıldığından, idare mahkemesince davanın esasının incelenerek karar verilmesi

Nitekim bu hususa vurgu yapan bir Danıştay kararında; "...soruşturma raporu düzenlenmesi tek başına hukuki sebepler doğuran, davacının hukuki durumunda değişiklikler yapan idari davaya konu olabilecek kesin ve yürütülebilir işlemler niteliğini taşımadıkları gibi soruşturma raporu bir bütün olup sonucuyla etki doğurduğundan, raporda yer alan bölümleri ayrıca dava konusu yapma olanağı da bulunmadığından, istemin incelenmeksizin reddi gerekli(dir)"¹¹ ifadele-ri yer almaktadır.

"Söz konusu raporlara bağlayıcılık atfetmek, bir denetim organı olan teftiş biriminin icrai karar alan birim haline dönüşmesi demek olur ki, bu durumu, ne kamu yöntemiyle ne teftiş sisteminin doğasıyla bağdaştırmak mümkündür. Müfettiş raporları, soruşturma ve iddia konusu olayların hukuksal, olgusal ve vakıa boyutlarıyla objektif tespiti niteliğindedir. Bir mütalaadır. Uygulamada müfettişlerce getirilen önerilerin yürütülmesi, idari makamların takdirinde olan bir olgudur. İdare gerekli ve uygun görüyorsa söz konusu raporu ve getirilen önerileri dikkate alıp uygular ve bunu bir idari işlem niteliğine kavuşturur, aksi durumda ise itibar etmez, bir görüş olarak kalır."¹²

Danıştay'a göre: "soruşturmacıların, soruşturma usulüne ilişkin olarak belirlenmiş kurallara uyarak tamamladıkları soruşturmada ulaştıkları sonuç bir teklif niteliğinde olup ilgililerin hukuki durumuna etki eden işlemler ise disiplin cezası vermeye yetkili amirler tarafından oluşturulmaktadır. Nitekim Yargısal içtihatlarla disiplin cezalarının hazırlayıcı işlemi niteliği taşıyan soruşturma raporlarının kesin ve yürütülebilir nitelikte işlemler olmaması nedeniyle idari davaya konu edilemeyeceği belirlenmiştir. Bu bakımdan, soruşturmacıların, soruşturmayı yürütürken yanlı, kasıtlı veya görev gereklerine aykırı davranmadıkları sürece, soruşturma sırasında elde ettikleri delillere göre oluşan görüşleri nedeniyle sorumlu tutulmasının hukuken kabul edilebilir olmadığı açıktır."¹³

Benzer bir içtihadında Danıştay: ön inceleme yapmakla görevlendirilenlerin, gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor

gerekirken, dava konusu işlemin kesin ve yürütülebilir bir işlem olmadığından bahisle davanın reddine karar verilmesinde hukuki isabet görülmemiştir." (Dan.12. D., 13.4.2005, E.2004/4077, K.2005/1353.)

11 Dan. 2.D., 5.10.2007, E.2005/2684, K.2007/3695.

12 GÖKPINAR Mahmut, "Müfettişlerin Düzenlemiş Oldukları Soruşturma Raporlarının Hukuksal Niteliği ve Buna Bağlı Sorumluluklar -Sonuçlar-", **Terazi Hukuk Dergisi**, Ağustos 2009, S.36, sh.104.

13 Dan. 8. D., 13.6.2012, E.2010/4870, K.2012/5019. Müfettişin soruşturma raporunda ulaştığı kanaatlerinden daha sonraki dönemlerde de sorumlu tutulması bahse konu olmaz. Bu anlamda olmak üzere Danıştay önüne gelen bir uyuşmazlıkta özetle aşağıdaki içtihatla bulunmuştur: Davalı idarede müfettiş olarak çalışan davacının eski yıllarda sonuçlandırıp yetkili yerlere teslim ettiği soruşturma dosyalarında ulaştığı kanaat ve öneriler sebep gösterilerek ve hukuken geçerli başka bir neden olmaksızın başka bir göreve atanmak üzere görevinden alınmasının yasaya aykırı bulunduğu. (Dan.5.D., E.1986/1087, K.1987/605)

düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili makama sunmakla görevli olmaları nedeniyle; olay ve bulguların saptırılması, delillerin karartılması gibi taraflı ve sübjektif davranış halleri hariç olmak üzere, düzenledikleri raporlardaki saptamalardan ve getirdikleri tekliflerden dolayı karar verme konumunda olmamaları nedeniyle sorumlu tutulmalarına hukuken olanak bulunmadığına hükmetmiştir.¹⁴ **Somut bir soruşturmayı gerçekleştiren müfettişlerin olay ve bulguların saptırılması, delillerin karartılması gibi taraflı ve sübjektif davranış halleri anlamında bir tespit ve belge bulunmuyorsa, sorumlu tutulmalarını gerektiren bir durumdan söz edilemez.**

Danıştay'ın yerleşik içtihadı, soruşturmacının aldığı savunmanın esasen ifade alma niteliğini taşıdığı, savunma alınması konusunda disiplin cezası vermeye yetkili amirlerin yetkili olduğu, savunma hakkı ile ilgili sürenin disiplin cezası vermeye yetkili makamlar tarafından bir defaya mahsus olmak üzere tanınması gerektiği yönündedir. Buna göre: *"müfettişlerce yapılan inceleme sırasında, hakkında inceleme yapılan memurun sadece olay hakkındaki bilgisi alınmakta olup, ifade alınması şeklinde de adlandırılan bu işlem savunma olarak kabul edilemeyeceği için, savunmanın bundan ayrı olarak disiplin cezası vermeye yetkili amir veya merci tarafından alınması gerekmektedir."* Kararda, savunmanın ceza verme yetkisini haiz amirler veya kurullarca istenmesi gerektiği, ceza verme yetkisi bulunmayan soruşturmacının aldığı ifadenin savunma sayılamayacağı belirtilmiştir.¹⁵ Buna göre; disiplin soruşturması sırasında soruşturmacı tarafından alınan savunmanın yanı sıra, disiplin cezası vermeye yetkili makamlar tarafından ilgiliye savunma hakkının tanınması gerekir. Disiplin cezasının verilmesinde, soruşturmacının almış olduğu savunma yeterli görülmemeli, disiplin cezası vermeye yetkili makamların ayrıca ilgilinin savunmasını alması aranmalıdır. Yapılan bu açıklamalar da tekraren müfettiş raporlarının bağlayıcı olmadığını göstermektedir.

Önerilen ceza cezaya hükmedecek makam tarafından uygun bulunması halinde icrailik niteliğini haiz işlem yani idari işlem oluşur. Bu gibi bir durumda yargı yoluna başvurulduğu takdirde, disiplin cezasına ilişkin karar yargı denetimine tabi olur. Burada disiplin suçunu oluşturduğu iddia edilen fiil mevzuatta ifade edilen fiil ve bu fiile tatbik edilecek cezaya uygunluk açısından yargıç tarafından araştırılıp, değerlendirme konusu yapılır. Nitekim Danıştay'ın 24.06.1986/607-1455 sayılı kararlarında; *"Davacının disiplin cezası ile cezalandırılmasına esas olan eylemine uygulama olanağı bulunmayan madde ile cezalandırılmasında mevzuata uygunluk bulunmadığına"* hükmedilmiştir.

14 Dan.1.D., 14.02.2007, E:2006/1269, K:2007/141.

15 Dan. 3.D., 29.5.1973, E.1973/272, K.1973/269, **Dan.Der.**, Sayı. 12-13, s. 151.

Soruşturma sürecinde müfettiş kesin deliller bulunmaması halinde, tanık ifadeleri, olayın gerçekleşme şekli vs. tüm deliller birlikte değerlendirildiğinde; fiilin gerçekleşip gerçekleşmediği konusunda kesin bir vicdani kanaat oluşması halinde, bu kanaate esas alınan deliller belirtilerek karar vermesi gerekir. Buna karşılık soruşturma dosyasında gerekli tüm deliller elde edildiği halde bu delillerin birlikte değerlendirilmesi sonucu fiilin gerçekleşip gerçekleşmediği konusunda her türlü şüpheden uzak kesin bir vicdani kanaate ulaşılamaması halinde “*şüpheden sanık yararlanır ilkesi*” gereği fiilin sübuta ermediği sonucuna ulaşılır.

Disiplin soruşturmasına konu olan fiilin, ilgili tarafından işlendiği **kesin olarak** kanıtlanamıyorsa, ilgili hakkında disiplin cezası verilemez. Nitekim Danıştay’a göre; “*tutanakların incelenmesinden, davacıyı teşhis yönünden oldukça çelişkili ifadeler taşıdıkları, davacının bu kişilerden para talep edip aldığı hususunda kesin ve inandırıcı deliller bulunmadığı anlaşılmaktadır. Öte yandan, davacının cezalandırılmasına neden olan olayın ... farklı farklı anlatıldığı da saptanmaktadır. Bu durumda üstüne atılı disiplin suçunu işlediği hiçbir şüpheye yer vermeyecek biçimde kesin olarak ortaya konmadan, çelişkili ifadeler dayanak alınarak davacının meslekten çıkarma cezası ile cezalandırılması yolundaki dava konusu işlemde hukuki isabet görülmemiştir.*”¹⁶

IV. SORUŞTURMACININ ULAŞTIĞI NETİCEDEN DOLAYI SORUMLULUĞU

Soruşturmacının soruşturma neticesinde ulaştığı kanaat dolayısıyla sorumluluğu söz konusu olmaz. Danıştay’ın içtihatları da bu yöndendir. Nitekim bir kararda; “... müfettişlik bilgi ve tekniğine uygun olmayan ek-sik inceleme yaptıkları ileri sürülmekte ise de; soruşturmacı olarak ortaya konulan görüşlerin mutlak anlamda karar veren makamı bağlayıcı özelliği bulunmadığı ve soruşturmacının görüşünden dolayı suçlanamayacağı anlaşıldığından”¹⁷ ifadesini kullanmıştır. **Danıştay’ın kararlarında nadiren kabul edilen soruşturma raporunun dava konusu edilebileceği varsayımında da bu tespit ve sonuçta bir değişiklik olmaz.**

Disiplin soruşturmasının olayı ve soruşturulanın disiplin sorumluluğunu ortaya koyma bakımından yetersiz olması ve soruşturmadaki eksikliklerin tamamlanması halinde olayın aydınlanacağı düşünülmesi halinde, işlemin soruşturmanın yetersizliği gerekçesiyle iadesi yasal ve mümkün olan bir uygulamadır. **İlgili müfettişin iadeye dayanak gösterilen gerekçelere yönelik iş ve işlemler yasal anlamdaki usul ve esaslara uyularak, objektif anlamda teftiş usul ve teknikleri tatbik edilmek suretiyle yapılması halinde; raporu hazırlayan yasal yükümlülüğünü ye-**

16 Dan. 10.D, 27.10.1987, E.1987/2015, K.1987/1721, Dan.Der., Sayı. 70-71, s. 550.

17 Dan.2.D. 18.5.2001, K:2001/1372, E:2001/588.

rine getirilmiş olur. Daha sonra eksiklik iddiasına binaen kendisine bir idari ve cezai sorumluluk yüklenilemez.

Burada yukarıda da belirttiğimiz üzere **müfettişin soruşturma raporunda ifade ettiği değerlendirme ve sonucuna yönelik kanaatine uyup uymamak idarenin takdirinde olan bir husustur. Bu anlamda Danıştay'ın** "...bu kanaatin gerçeğe uymadığı, konunun soruşturma ile derinliğine incelenmediği, böylece müfettişin görevini yapmadığı yolundaki iddia, dava konusu işlemin tesisi açısından hukuken geçerli bir sebep olamaz. Bu durumda, hukuken geçerli bir neden olmaksızın, kanunun verdiği takdir yetkisine dayanılarak ve kazanılmış hak ayılığının korunduğundan bahisle davacının müfettişlik görevinden alınarak, öğretmenliğe atanmasında mevzuata uyarlık görülmediğinden dava konusu işlemin iptaline karar verildi."¹⁸ **İçtihadının da göz önünde bulundurulması gerekir.**

Bir başka Danıştay kararında ifadesini bulan; "...davacı tarafından düzenlenen raporun yeterli görülmeyerek tevsiyen incelenmek üzere kendisine geri gönderildiği, davacı tarafından, bu durumdan hiç söz etmeksizin ilk defa düzenlenmiş rapor şeklinde ve ilk raporun tarih ve sayısı verilerek ikinci kez rapor düzenlendiği, geri gönderilen ilk raporla birlikte idareye verilmemesi, ikinci raporda da noksanlıklar bulunarak yeniden geri gönderildiği ve soruşturma görevinin davacıdan alınıp bir başka müfettişe verildiğinin anlaşıldığı, davacının soruşturma evrakının tamamlanmasında esas ve usul bakımından hatalı ve kusurlu davrandığı, soruşturmanın başka bir müfettiş tarafından tamamlanmasına neden olduğu, böylece bu tutum ve davranışlarının verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev yerinde idarece belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde kusurlu davranmak olarak nitelendirilerek, olay gününde yürürlükte bulunan ... Belediyesi İETT İşletmeleri Genel Müdürlüğü Personel Yönetmeliği'nin 131/ö maddesi uyarınca kınama cezası ile cezalandırılmasında mevzuata aykırılık bulunma(maktadır)."¹⁹ **İçtihadı benzeri bir durumun mevcudiyeti her somut soruşturmada değerlendirilmelidir.**

Müfettişler hakkında bunun dışında yargı kararlarında da ifade edildiği üzere; yürüttüğü müfettişlik görevi ile bağdaşmayacak ve kendisine duyulan itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikteki davranışları soruşturma raporu ile saptanması halinde ilgili müfettişin eyleminin niteliği ile görevinin önem ve özelliği gözetilerek müfettişliğinden alınıp duruma uygun başka bir göreve atanması mümkündür²⁰.

18 Dan.5. D., 26.03.1986, E.85/1410 K.86/378.

19 Dan. 8. D., 23.01.1997, E.1995/556 K.1997/203.

20 Dan.5.D., 12.11.1992, E.1992/2137, K.1992/3029.

V. SORUŞTURMA KONUSU FİİLİN CEZA YARGILAMASINA KONU OLMASININ SORUŞTURMA RAPORUNA ETKİSİ

İspat konusunda aynı fiil nedeniyle yapılan bir ceza yargılaması söz konusu ise, bu yargılamada elde edilen deliller ile verilen kararların da göz önüne alınması gerekir. Soruşturmada kesin kanaate ulaşılmadığı durumlarda ceza yargılaması neticesinin beklenilmesi, disiplin cezasının verilmesini tamamıyla imkânsız hale getirme ihtimali dışında müfettişlerce önerilebilecek bir sonuçtur. **Bu kanaati dolayısıyla müfettişin hukuki ve cezai anlamda sorumlu tutulması mümkün değildir.**

Uygulamada, aynı fiil hakkında verilen ceza mahkemesi kararının, disiplin cezasının verilmesinde göz önünde bulundurulacağı kabul edilmektedir. Danıştay'a göre; *"bir kamu görevlisinin, üzerine atılı disiplin suçu aynı zamanda ceza yasasına göre de suç niteliğinde ise ve ceza yargılaması sonucunda suçun unsurlarının oluşmaması ya da suçun o kişi tarafından işlenmediğinin saptanması gerekçesiyle ilgili beraat etmiş ise, bu beraat kararının disiplin cezası verilmesindeki bağlayıcılığı tartışmasızdır"*²¹

Konuya ilişkin benzer bir Danıştay kararında: *"Soruşturmacı olarak görevlendirilen-ler, ön inceleme raporu düzenlemekle yükümlü bulduklarından, bulguların saptırılması ve karartılması halleri hariç olmak üzere, düzenledikleri raporlarda getirdikleri tekliflerden, karar verme konumunda olmamaları nedeniyle sorumlu tutulmalarına hukuken olanak yoktur."*²² denilmiştir. Aynı nitelikte olmak üzere bir başka davada da *"Soruşturmacı olarak görevlendirilenler, soruşturma veya ön inceleme raporu düzenlemekle yükümlü bulduklarından, bulguların saptırılması ve karartılması halleri hariç olmak üzere, düzenledikleri raporlarda getirdikleri tekliflerden, karar verme konumunda olmamaları nedeniyle sorumlu tutulmalarına hukuken olanak yoktur."*²³ **Dolayısıyla somut bir soruşturma yapan müfettişlerin olay ve bulguların saptırılması, delillerin karartılması gibi taraflı ve sübjektif davranış halleri anlamında bir tespit ve belge bulunmadığında sorumlu tutulmalarını gerektiren bir durumdan söz edilemez.**

SONUÇ

İdarede müfettiş olarak görev yapan kişilere, verilen soruşturma görevi ile ilgili olarak düzenlediği raporun eksikleri nedeniyle geri çevrilmesi -ve soruşturmanın başka bir müfettişe verilerek tamamlattırılması- nedeniyle ceza verilmesi ancak müfettişin kendisinden beklenen araştırma, inceleme ve değerlendirmede ilgili mevzuatın sarıh hükümleri ile mutad

21 Dan. 10. D, 27.10.1987, E.1987/2015, K.1987/1721, **Dan.Der.**, Sayı. 70-71, sh. 550, Aynı yönde Dan. 10. D, 30.5.1990, E.1990/1731, K.1990/1248, **Dan.Der.**, Sayı. 81, sh. 349.

22 Dan. 1.D., 16.09.2005, E: 2005/803, K: 2005/1018.

23 Dan.1.D., 2.5.2006, E: 2006/262, K :2006/478

uygulamalarına uygun düşmeyen²⁴, taraflı tutum ve davranışı ile uyumsuzluk konusunun farklı mecralara çekilmesine yol açması halinde ve/veya Kurumu zarara sokucu davranışlarda bulunması halinde ve nihayet müfettişlik görevi ile bağdaşmayacak ve kendisine duyulan itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikteki davranışları söz konusu olduğunda bir disiplin cezasının muhatabı olması mümkündür.

*Soruşturmanın taraflı yürütüldüğü iddiasına istinaden soruşturmacının değiştirilebilmesi mümkündür.*²⁵ **Somut bir soruşturma sürecinde bu ihtimal bahse konu edilerek soruşturmanın başka bir müfettiş tarafından sonuçlandırılması yoluna gidilebilir. Bu süreçte ilk soruşturmayı yapanların bu anlamda taraflı davrandıkları, teftişin bilinen ve yasal anlamda uyulması zorunlu usul ve teknikliklerine aykırılıkları söz konusu ise sorumlulukları doğar.**

Sonuç olarak müfettiş(ler) usulüne uygun verilmiş bir disiplin soruşturması kararı uyarınca başlatılan soruşturmada kanunilik, objektiflik, kanun önünde eşitlik, dürüstlük ilkesi uyarınca soruşturma konusu olayda olanı tespit edip, kusurları belirlediği, kusur veya ihlalin kesin anlaşılmadığı, hayatın normal akışına göre ihlalin mevcudiyetinde tereddütte düştüğü durumlarda disiplin amirinin takdir yetkisine karışmamak ve onu bağlayıcı ifade kullanmamak suretiyle şüpheden sanık yararlanır ilkesine başvurulabilir. Hazırlanan raporların eksikliği ve eksikliğin sebepleri, gerekçeleri somut bir şekilde ortaya konulduğu raporun iadesi kararı üzerine eksiklikleri gidermekle yükümlüdür. Müfettişlerin hazırladıkları disiplin raporları icrailik niteliği haiz olmayan hazırlık işlemleridir. Raporlarda açıkça hukuka aykırılıklar ve içeriğinde soruşturulan hakkında hakaret, kişilik haklarına saldırı ve gerçeğin tahrifi ve karar verecek üst makamların kararlarını ifsat edici bilgi ve açıklamalar olmadığı sürece sorumlu tutulmaları söz konusu olamaz. Raporun hazırlanması sürecinde üst makamların raporun şekli anlamı ve ulaşılabilecek neticenin hukuka uygunluğu, sıhhati ve yerindeki tavsiye ve yönlendirmeleri taşıyarak, emir ve talimatlardan hareketle rapor hazırlanması söz konusu olmaz. Aksi takdirde bağımsızlık ilkesi zedelenir ve buna bağlı sorumluluk halleri bahse konu olabilir.

24 Dan. 8.D., E: 1996/5080, K:1997/874.

25 Dan.2.D., E:1982/3656, K:1982/ 3233.

KAYNAKLAR

AYM, 4.4.1991, E.1990/12, K.1991/7, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, Sayı. 27/1.

Dan. 3.D., 29.5.1973, E.1973/272, K.1973/269, **Danıştay Dergisi**, Sayı. 12-13.

Dan. 8. D, 25.10.1978, E. 1977/3246, K. 1978/6317, **Danıştay Dergisi**, Sayı. 34-35.

Dan. 10. D, 14.1.1985, E. 1984/492, K. 1985/10, **Danıştay Dergisi**, Sayı. 60-61.

Dan. 10.D, 27.10.1987, E.1987/2015, K.1987/1721, **Danıştay Dergisi**, Sayı. 70-71.

Dan. 10. D, 30.5.1990, E.1990/1731, K.1990/1248, **Danıştay Dergisi**, Sayı. 81.

Dan.12.D., 26.12.2006, E.2003/3174, K.2006/6690.

GÖKPINAR Mahmut, "Müfettişlerin Düzenlemiş Oldukları Soruşturma Raporlarının Hukuksal Niteliği ve Buna Bağlı Sorumluluklar -Sonuçlar-", **Terazi Hukuk Dergisi**, Ağustos 2009, S.36.